

BEZORGEN

De Voorzitter van de Tweede Kamer der
Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA Den Haag

Postbus 20015
2500 EA Den Haag
070-342 43 44
voorlichting@rekenkamer.nl
www.rekenkamer.nl

DATUM 8 juni 2021
BETREFT Beantwoording vragen Tweede Kamer over de Resultaten verantwoordings-
onderzoek 2020 bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Geachte mevrouw Bergkamp,

Hierbij bieden wij u de op 8 juni 2021 vastgestelde antwoorden aan op de door de Vaste Commissie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gestelde vragen over de *Resultaten verantwoordingsonderzoek 2020 bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport*.

Het kantoor van de Algemene Rekenkamer is beperkt opengesteld. Er wordt voornamelijk vanaf de thuiswerkplekken gewerkt. Om deze reden sturen wij u deze brief digitaal toe.

Algemene Rekenkamer

drs. A.P. (Arno) Visser,
president

drs. C. (Cornelis) van der Werf,
secretaris

**Antwoorden Algemene Rekenkamer bij vragen van de Tweede Kamer over de Resultaten
verantwoordingsonderzoek 2020 bij het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en
Sport**

2/13

Vraag 1

*Kan de Algemene Rekenkamer nader toelichten hoe het kan dat de financiële
verantwoordingsinformatie op totaalniveau voldoet, terwijl het ook aangeeft dat het op
veel deelonderwerpen niet het geval is?*

Uw constatering dat de Algemene Rekenkamer aangeeft dat de informatie op
totaalniveau voldoet is onjuist. U constateert terecht dat bij het jaarverslag VWS
2020 de verantwoordingsinformatie op veel onderdelen niet voldoet aan de daaraan
te stellen eisen. Het woord "totaalniveau" moet hier dan ook niet gelezen worden als
"in zijn totaliteit voldoet het". Wij constateren dat de informatie voldoet, afgezien van
diverse deelonderwerpen waarbij deze niet voldoet.

Vraag 2

*De stijging in uitgaven en verplichtingen is gedeeltelijk te verklaren doordat er in 2020
extra Corona-uitgaven zijn geweest, maar hoe kan het andere deel verklaard worden?*

Voor het antwoord op deze vraag verwijzen wij u naar de verantwoordelijke
bewindspersonen.

Vraag 3

*Wat vindt de Algemene Rekenkamer van het aantal medewerkers op het departement
van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, gezien het feit dat dit aantal
al jaren aanzienlijk toeneemt?*

Ons verantwoordingsonderzoek 2020 bevat geen onderzoek naar het
personeelsbestand van het departement. Voor meer informatie hierover verwijzen we
u naar de verantwoordelijke bewindspersonen.

Vraag 4

*Hoeveel extra FTE achtte de Algemene Rekenkamer noodzakelijk ten behoeve van het
financiële beheer tijdens de uitbraak van de coronacrisis?*

In ons onderzoek constateren we dat de financiële functie niet tijdig is toegerust en versterkt, ook niet toen de druk op het financieel beheer bekend was. Het financieel beheer kreeg onvoldoende aandacht en prioriteit. We hebben geen onderzoek gedaan naar de noodzakelijke personele omvang ten behoeve van het financieel beheer tijdens de uitbraak van de coronacrisis. Wel vroegen we de minister van VWS een verbeterplan op te stellen naar aanleiding van ons bezwaar. In het verbeterplan geeft de minister van VWS aan dat besloten is het aantal medewerkers met een financieel takenpakket te vergroten met zo'n 20 à 25 fte.

Vraag 5

Kan de Algemene Rekenkamer aangeven over welk soort ingekochte goederen en diensten het gaat bij de inkoop ten behoeve van de bestrijding van de coronapandemie, waarbij opdrachten direct gegund zijn? Kan een uitsplitsing van dit bedrag gemaakt worden in bijvoorbeeld de inkoop van mondkapjes, medische apparatuur, testcapaciteit etc.?

Opdrachten zijn met name direct gegund bij de inkoop van diensten voor het opzetten van infrastructuur en ondersteuning bij het bron- en contactonderzoek voor testen. Een kleiner deel betreft beademingsapparatuur en beschermingsmiddelen. Voor de uitsplitsing verwijzen wij u naar de verantwoordelijke bewindspersonen.

Vraag 6

Kan de Algemene Rekenkamer het bedrag van 591,6 miljoen euro uitsplitsen en aangeven om welke ingekochte goederen en diensten (mondkapjes, testcapaciteit etc.) het hier gaat? En graag ditzelfde voor het bedrag van 563,9 miljoen euro?

Het gaat bij het bedrag van € 591,6 miljoen om ingekochte goederen en diensten ter bestrijding van de coronapandemie, zoals laboratoriumonderzoek bij testen, ondersteuning bij het bron- en contactonderzoek voor testen, beschermingsmiddelen en beademingsapparatuur.

Het gaat bij het bedrag van € 563,9 miljoen om ingekochte goederen en diensten ter bestrijding van de coronapandemie, vooral ter ondersteuning van het bron- en contactonderzoek voor testen en in mindere mate bijvoorbeeld om beademingsapparatuur. Exacte uitsplitsingen van voormelde bedragen naar type goederen en diensten hebben we in ons onderzoek niet gemaakt.

Vraag 7

4/13

Waarom is in eerdere jaren niet geconstateerd dat de bedrijfsvoering van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zwak is en nu wel?

De ernstige onvolkomenheid in 2020 richt zich op het financieel beheer op de coronacrisis-uitgaven, die zich in eerdere jaren niet voordeden. Wel constateren we dat het subsidiebeheer als aspect van het financieel beheer al voor de coronacrisis een serieus probleem betrof. Het verstrekken van subsidies is een belangrijk en financieel omvangrijk proces in de bedrijfsvoering van het Ministerie van VWS. Het subsidiebeheer werd in de afgelopen 20 jaar door ons 17 keer als een onvolkomenheid in de bedrijfsvoering gekwalificeerd.

Vraag 8

Kan de Algemene Rekenkamer toelichten welke aandachtspunten het aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft meegegeven ter verbetering van het financieel beheer?

We hebben de minister van VWS aanbevolen de capaciteit en kwaliteit van het financieel beheer duurzaam te versterken. We vroegen de minister van VWS een verbeterplan op te stellen om te voorkomen dat vergelijkbare problemen en risico's in het financieel beheer zich ook in 2021 en volgende jaren voordoen. Wij hebben dit verbeterplan beoordeeld en de minister per brief aandachtspunten bij het verbeterplan meegegeven. De brief waarin de aandachtspunten zijn opgenomen, vindt u terug op onze website¹. Zo hebben we de minister gevraagd ons te informeren over het vervolg van het meerjarenprogramma inclusief de aanvullende uitwerking van de versterking van het financieel beheer voor de lange termijn. Het externe onderzoek dat hiervoor uitgevoerd wordt, moet immers nog plaatsvinden. Daarnaast onderstrepen wij het belang van een snelle start van de uitvoering van het plan, zodat de eerste resultaten nog in het begrotingsjaar 2021 zichtbaar worden. Ook wijzen wij erop dat concrete afspraken over de toetsing van de voortgang op korte termijn gemaakt moeten worden.

¹ <https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2021/05/19/resultaten-verantwoordingsonderzoek-2020-ministerie-van-volksgezondheid-welzijn-en-sport>

Vraag 9

5/13

Kan de Algemene Rekenkamer nader toelichten waarom het verbeterplan afdoende is om te besluiten dat het bezwaar tegen het financieel beheer opgeheven kon worden?

We hebben het verbeterplan beoordeeld. Daarbij hebben we diverse aspecten meegewogen. Zo onderkent de minister in dit plan de door ons geconstateerde ernstige tekortkomingen. In het verbeterplan geeft de minister aan het financieel beheer structureel te verbeteren en met het oog daarop een forse investering te doen. Voor de langere termijn richt het verbeterplan zich op het structureel borgen van het financieel beheer. Daarbij wordt via een extern onderzoek de vraag meegenomen hoe de VWS-organisatie en cultuur van invloed zijn op het financieel beheer. Aandacht voor de benodigde cultuurverandering achten wij van belang. Gezien de inhoud en de aanpak, zoals deze is opgenomen in het verbeterplan en de daarin opgenomen maatregelen, vinden wij het plan voldoende om het bezwaar op te heffen. Wij hebben de minister van VWS daarbij de aandachtspunten meegegeven die van belang zijn bij de uitvoering en verdere uitwerking van het verbeterplan, zie het antwoord op vraag 8.

Vraag 10

Kan de Algemene Rekenkamer nader toelichten wat bedoeld wordt met dat er grote onzekerheden in de getrouwheid blijken te zijn? Wat is het verschil met fouten en onzekerheden in de rechtmatigheid?

Wij onderzoeken of de financiële informatie voldoet aan de normen van betrouwbaarheid, ordelijkheid en rechtmatigheid en voldoet aan de regels voor het inrichten van jaarverslagen. De minister is ervoor verantwoordelijk dat de financiële informatie voldoet aan de eisen. Een andere gezamenlijke term voor betrouwbaarheid en ordelijkheid is getrouwheid. Financiële informatie is betrouwbaar als deze overeenkomt met de werkelijk aangegane verplichtingen, gedane uitgaven en gerealiseerde ontvangsten. Ordelijk wil hier zeggen dat de informatie op een goede beheerste wijze tot stand is gekomen.

Een financiële post/transactie zoals verantwoord in het jaarverslag, is rechtmatig als:

- deze past binnen de door het parlement goedgekeurde begroting én
- tot stand is gekomen in overeenstemming met de van toepassing zijnde internationale en nationale wet- en regelgeving.

In ons onderzoek kunnen we zowel bij de betrouwbaarheid en ordelijkheid als de rechtmatigheid fouten en onzekerheden vaststellen.

6/13

Vraag 11

De Algemene Rekenkamer constateert het financieel beheer als een ernstige onvolkomenheid in 2020, maar waarom is dit in 2017, 2018, 2019 nooit door de Rekenkamer geconstateerd? In hoeverre heeft de Algemene Rekenkamer rekening gehouden met het feit dat in deze crisis een beleidsdepartement opeens een uitvoeringsdepartement werd bij het oordeel over het financieel beheer (met de inkoop van heel veel goederen en diensten)?

De ernstige onvolkomenheid in 2020 richt zich op het financieel beheer van de coronacrisis-uitgaven, die zich in eerdere jaren niet voordeden. Wel constateren we dat het subsidiebeheer als aspect van het financieel beheer al voor de coronacrisis een serieus probleem betrof. Zie het antwoord op vraag 7.

Wij beschouwen de bestrijding van de coronacrisis als een verzachtende omstandigheid, omdat wij ons realiseren dat deze crisis in 2020 een grote druk op het ministerie heeft gelegd. Tegelijkertijd heeft deze crisis ook zwaktepunten in de bedrijfsvoering blootgelegd. Met name de organisatie van het financieel beheer bleek onvoldoende robuust voor de grote extra maatregelen die in het licht van de coronacrisis genomen moesten worden. De financiële functie is niet tijdig toegerust en versterkt, ook niet toen de grote druk op het financieel beheer bekend was. Het financieel beheer op de coronacrisis-uitgaven schiet dusdanig tekort dat we het oordeel ernstige onvolkomenheid geven.

Vraag 12

Had het gedeelte van het budget dat aangekaart is als onrechtmatig of niet-efficiënt mogelijk beter besteed kunnen worden aan goederen en diensten waarvan de uiteindelijke prestatie beter kon worden gegarandeerd, zoals het COVAX-programma?

We hebben in het kader van ons verantwoordingsonderzoek 2020 hier geen onderzoek naar gedaan.

Vraag 13

Heeft de Algemene Rekenkamer zicht op welke onderdelen van het budget ter bestrijding van de coronacrisis beter op Europees niveau gealloceerd hadden kunnen worden vanuit het oogpunt van efficiëntie?

Wij hebben in het kader van ons verantwoordingsonderzoek 2020 hier geen onderzoek naar gedaan.

Vraag 14

Wat is de mening van de Algemene Rekenkamer ten aanzien van de positie van de Kamer in tijden van crisis en het belang van snel handelen (zoals door de minister is gesteld)?

Bestrijding van crises vraagt om snel handelen en dus om snelle besluitvorming. In de Comptabiliteitswet is vastgelegd dat nieuw beleid pas mag worden uitgevoerd, nadat de Tweede en Eerste Kamer hebben ingestemd met de begroting die dit met zich meebrengt. De wet maakt een uitzondering voor nieuw beleid dat in het belang van de staat geen uitstel duldt. De minister kan van deze regel afwijken, op voorwaarde dat hij het parlement hierover vooraf informeert, opdat het parlement indien het dat nodig acht de minister ter verantwoording kan roepen. Dit staat in artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet. Dit betekent dat het parlement nieuw beleid normaliter dus via een (supplettoire) begrotingswet vooraf dient te autoriseren. In een crisissituatie mag deze stap onder voorwaarden overgeslagen worden. Voorwaarde is en blijft echter het goed informeren van het parlement. Vooral het tijdig informeren van zowel de Tweede Kamer als de Eerste Kamer over nieuw beleid achten wij vanuit het budgetrecht essentieel.

Vraag 15

Hoe kan volgens de Algemene Rekenkamer de Kamer op een meer vereenvoudigde en snellere manier worden geïnformeerd over eventuele bestedingen die snel moeten worden uitgevoerd?

Artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet 2016 voorziet in de uitzonderlijke situatie dat dringende belangen van de staat geen uitstel van de uitvoering van nieuw beleid dulden. In dat geval kan de minister volstaan met het vooraf informeren van het parlement. In andere gevallen dient het parlement zoals gebruikelijk nieuw beleid via een (supplettoire) begrotingswet vooraf te autoriseren. Zie het antwoord op vraag 14.

Vraag 16

Is het nog wel mogelijk om vast te stellen of de prijzen van geleverde diensten en goederen (zoals mondkapjes en beademingsapparatuur) redelijk waren, aangezien de ontvangstbewijzen of andere brondocumentatie ontbreken?

Het ontbreken van ontvangstbewijzen of andere brondocumentatie bij de levering is geen belemmering om te vast te stellen of prijzen bij de inkoop van goederen redelijk waren. We hebben overigens geen onderzoek gedaan of doelmatig is ingekocht en of de prijzen redelijk waren.

Vraag 17

Hoe ziet de Algemene Rekenkamer de positie van de Directie Financieel-Economische Zaken (FEZ), in relatie tot de aanbeveling om de capaciteit en kwaliteit van het financieel beheer duurzaam te versterken om te voorkomen dat tekortkomingen zich ook over 2021 en later voordoen? Op welke wijze is dit mogelijk binnen bestaande organisatorische verhoudingen tussen de FEZ-directie enerzijds en het ministerie van Financiën anderzijds?

Wij hebben de positie van FEZ en de organisatorische verhoudingen tussen de FEZ-directie van het Ministerie van VWS enerzijds en het Ministerie van Financiën anderzijds niet onderzocht. Wel constateren we dat het financieel beheer niet alleen de aandacht van FEZ vereist, maar zeker ook van de minister en departementsleiding van VWS om te voorkomen dat de huidige tekortkomingen ook in 2021 en daarna voortduren.

Vraag 18

Acht de Algemene Rekenkamer het gelet op de omstandigheid van onvoorspelbare internationale voorraden in onzekere situaties, realistisch dat de regering bij inkoop voldeed aan de staatssteunrichtlijnen? Zo ja, op welke wijze had hier gedurende de crisis anders op kunnen worden geacteerd?

Bij inkoop zijn aanbestedingswet- en regelgeving van toepassing. Rechtmatig inkopen is mogelijk binnen de kaders die de aanbestedingswet- en regelgeving biedt. De Europese Commissie heeft in afwijking van de reguliere aanbestedingsvoorschriften voor dringende gevallen de mogelijkheid gegeven de procedures te versnellen door de aanbestedingstermijnen te verkorten. Daarbovenop

geeft de Europese Commissie voor uiterst spoedeisende gevallen de mogelijkheid een beroep te doen op dwingende spoed, waarbij de opdracht direct gegund kan worden. Om hiervan gebruik te mogen maken, moet per inkoop schriftelijk worden onderbouwd waarom dwingende spoed van toepassing is, waarbij het causale verband tussen product, leverancier en marktomstandigheden elke keer moet worden geëxpliciteerd. Dit is niet gebeurd. De departementsleiding van het Ministerie van VWS koos er vanwege de grote tijdsdruk voor om aan elk van deze inkopen een algemeen memo toe te voegen dat niet inging op de specifieke omstandigheden van de individuele inkoop.

Vraag 19

Is het ontbreken van een totaaloverzicht en het hierdoor onvoldoende kunnen sturen en adviseren over de risico's met name het geval bij bepaalde onderdelen en/of agentschappen? Of is dit een concern breed probleem?

Binnen het verantwoordingsonderzoek hebben wij onze focus gericht op het totaalinzicht van de CIO VWS over het gehele IT-landschap van het ministerie. Het Ministerie van VWS moet voldoende inzicht hebben om concern breed te kunnen sturen en om de minister op IT-gebied deskundig te kunnen adviseren. We hebben geen onderzoek gedaan in hoeverre concernonderdelen zelf inzicht hebben in hun eigen IT-landschap.

Vraag 20

Welke invloed heeft het feit dat de inkoop in 2020 als gevolg van de coronapandemie is toegenomen met 2,5 miljard euro tot ruim 2,8 miljard euro op de beoordeling van de Algemene Rekenkamer van het inkoopbeheer, dan wel hoe is daarmee rekening gehouden? Hoe wordt voorkomen dat nu iets gigantisch wordt opgetuigd rondom inkoopbeheer, terwijl straks wellicht weer sprake is van een beperkte inkooporganisatie?

De bevindingen rondom de inkoop van goederen en diensten ter bestrijding van de coronapandemie hebben wij meegenomen bij de bevindingen over het financieel beheer van de coronacrisis-uitgaven.

Ook het inkoopbeheer bij reguliere goederen en diensten moet op diverse punten worden verbeterd. De bevindingen rondom het reguliere inkoopbeheer hebben wij, evenals in het verantwoordingsonderzoek 2019, als aandachtspunt benoemd.

Vraag 21

10/13

Wat is het oordeel van de Algemene Rekenkamer over de bedrijfsvoeringsparagraaf in het jaarverslag van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport?

In paragraaf 4.5 van ons rapport geven wij ons reguliere oordeel over de totstandkoming van de informatie zoals in de bedrijfsvoeringsparagraaf is opgenomen. Wij stellen vast dat de bedrijfsvoeringsinformatie in het Jaarverslag 2020 van het Ministerie van VWS betrouwbaar tot stand is gekomen en niet strijdig is met de financiële verantwoordingsinformatie. Wij geven geen oordeel over de inhoud van de bedrijfsvoeringsparagraaf. Dit is de verantwoordelijkheid van de minister van VWS.

Vraag 22

Welke observaties over het afgelopen jaar heeft de Algemene Rekenkamer over het contact tussen het Ministerie van Financiën en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport?

De paginaverwijzing bij deze vraag verwijst naar het hoofdstuk over de fiscale regeling voor specifieke zorgkosten. Wij hebben ons antwoord op deze vraag daarom op dit onderwerp toegespitst.

Het Ministerie van VWS en het Ministerie van Financiën werken gezamenlijk aan een verkenning naar alternatieven voor de huidige fiscale regeling. Wij constateren dat deze verkenning het afgelopen jaar grotendeels stil heeft gelegen. Dit komt deels omdat tijdens de coronacrisis de prioriteit binnen de ministeries niet op dit dossier lag. De betrokken bewindspersonen hadden daarbij al voor het uitbreken van deze crisis afgesproken de keuze over aanpassing van de regeling te laten aan een nieuw kabinet. De reden hiervoor was dat zij geen overeenstemming konden bereiken over de vorm van de gewenste nieuwe of aangepaste regeling (fiscaal of niet) en de doelgroep (mensen met een chronische ziekte of beperking, of breder).

Vraag 23

11/13

Hoe kunnen de specifieke zorgkosten van de allerlaagste inkomens beter vergoed worden? Is hier een aanvullende regeling voor nodig, naast de fiscale regeling uitgaven specifieke zorgkosten?

Wij hebben voor dit verantwoordingsonderzoek uitsluitend onderzoek gedaan naar de landelijke fiscale regeling voor specifieke zorgkosten. Aanvullende voorzieningen zijn voornamelijk op gemeentelijk niveau georganiseerd en kunnen daarom ook per gemeente verschillen. Wij kunnen om deze redenen geen conclusies trekken over de mate waarin deze voorzieningen mensen met lage inkomens tegemoetkomen in hun specifieke zorgkosten. De vraag of bestaande voorzieningen toereikend zijn en of verdere aanvullende regelingen nodig zijn, is daarbij afhankelijk van het niveau van tegemoetkoming dat maatschappelijk wenselijk wordt geacht.

Vraag 24

In hoeverre zijn door gemeenten aangeboden zorgverzekeringen of bijzondere bijstand toereikend voor de specifieke zorgkosten van mensen met een structureel laag inkomen? Welk deel van deze groep maakt hier gebruik van?

Zie hiervoor het antwoord op vraag 23.

Vraag 25

Kan de Algemene Rekenkamer toelichten of het in hun onderzoek gevallen is tegengekomen waarin een patiëntenstop ertoe heeft geleid dat er voor iemand geen toegang was tot palliatieve terminale zorg?

Ons onderzoek richt zich op verklaringen waarom het niet altijd lukt om mensen te laten sterven op de plek van hun voorkeur. Uit ons onderzoek blijkt dat in de meeste gevallen mensen met een korte levensverwachting inderdaad sterven op de plaats waar zij willen. Bij mensen die verkiezen thuis te overlijden, lukt dit minder vaak, namelijk in de helft van de gevallen. Als mensen niet thuis kunnen sterven betekent dit niet dat zij geen toegang hadden tot palliatief terminale zorg. Zij ontvangen die zorg alleen niet in de gewenste thuissituatie, maar in het ziekenhuis, verpleeghuis of hospice.

Vraag 26

12/13

Kan de Algemene Rekenkamer in kosten uitdrukken wat het effect is van de drie aandachtspunten, te weten het gesprek over het levenseinde wordt te laat gevoerd 1), patiëntenstop door zorgplafonds zorgen voor extra zorgtijd 2), en het gebrek aan coördinatie rondom zorgverleners zorgt voor extra zorgtijd en op de vertraging van de organisatie van zorg 3)?

In ons onderzoek hebben we drie knelpunten geconstateerd die - naast andere zaken zoals overmacht - ertoe leiden dat het niet altijd lukt dat mensen thuis zijn als zij sterven, ondanks dat ze daar wel zouden willen zijn. In iedere situatie waar het niet lukt, spelen andere knelpunten en de samenhang daartussen een rol. Daarbij is niet op voorhand te zeggen van welk knelpunt het meeste effect is te verwachten als het wordt opgelost. Hoewel de kans dat mensen sterven op de plek van voorkeur toeneemt bij het bestrijden van elk van deze knelpunten, is het het meest effectief als deze knelpunten alle drie worden bestreden.

Vraag 27

Wat is het oordeel van de Algemene Rekenkamer over de doelmatigheid van de huidige regeling over de vergoeding van intensieve zorg?

Er bestaat geen regeling voor de vergoeding van intensieve zorg. Het gaat bij de vergoeding over de vraag hoe de wijkverpleegkundige een intensieve zorgbehoefte van een terminale patiënt organiseert. Hierbij speelde in het verleden de vraag of 24-uurszorg, zoals intensieve zorg ook wel genoemd wordt, vergoed kon worden vanuit de Zorgverzekeringswet. Het Zorginstituut heeft daarop in een duiding aangegeven dat in de palliatief terminale fase 24-uurs wijkverpleegkundige zorg vergoed kan worden uit de Zorgverzekeringswet. Hierbij noemde het Zorginstituut wel dat de wijkverpleegkundige de zorg zo doelmatig mogelijk moet organiseren en daarvoor de inzet onderzoekt van het netwerk van de patiënt, vrijwilligers en maatschappelijke ondersteuning. Er is dus geen sprake van een automatisch recht van een verzekerde op 24 uur per dag wijkverpleegkundige zorg in de thuissituatie. Ons onderzoek toont aan dat de discussies sindsdien nog niet zijn verdwenen en de duiding van het Zorginstituut soms niet gevolgd wordt. De zorgverzekeraars die wij spraken, zijn van mening dat zij alleen verantwoordelijk zijn voor het vergoeden van medische zorg, terwijl terminale patiënten bijvoorbeeld ook hulp nodig kunnen hebben om gewassen te worden. Weliswaar is het de rol van de zorgverzekeraar om kritische vragen te stellen over de doelmatigheid van de geïndiceerde zorg, maar in dit geval zijn dit

soort beperkingen onjuist. Wij doen om deze reden de aanbeveling aan de minister om met de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) te spreken over betere naleving van de duiding van het Zorginstituut door zorgverzekeraars.

Vraag 28

Denkt de Algemene Rekenkamer dat er kosten zijn verbonden aan hun voorstel om voorwaarden te stellen aan de subsidieregeling palliatieve terminale zorg en geestelijke verzorging?

De subsidieregeling voor de netwerken palliatieve zorg noemt als één van de taken het versterken van de samenwerking tussen bij de palliatieve zorg betrokken organisaties en personen. In ons onderzoek zagen we dat er grote verschillen bestaan tussen de invulling die netwerken aan deze taak geven. Wij hebben niet onderzocht of de omvang van de subsidie voldoende is om alle taken uit te voeren. Met ons voorstel willen wij dat de inzet en samenwerking met vrijwilligers meer prioriteit krijgt binnen de netwerken palliatieve zorg. De minister zou hier op kunnen sturen via de subsidievoorwaarden, bijvoorbeeld door te vragen dat het netwerk zich verantwoordt over de bereikte resultaten en de samenwerking minder vrijblijvend te maken.

Vraag 29

Welk advies over verbeterpunten heeft de Algemene Rekenkamer voor het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ten aanzien van het ICT- en boekhoudsysteem?

Wij hebben geen specifiek advies gegeven over verbeterpunten ten aanzien van een specifiek ICT- en boekhoudsysteem voor het Ministerie van VWS.